

การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นแบบบูรณาการ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงาน
อาชีพและเทคโนโลยี เรื่องอาชีพการทำสวนลำไยในชุมชนโป่งน้ำร้อน
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านโป่งน้ำร้อน
The Development of the Integrated Local Curriculum
on the Occupations and Technology Subjects on the
Topic “Logan Gardener in Pongnamron Community” for
Mathayomsuksa 1 Students of Banpongnamron School

ฤทัย สุขเลิศ*

E-mail: drhutai@yahoo.com

อารมณั เพชรชื่น**

ไพรัตน์ วงษ์นาม***

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นแบบบูรณาการ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่องอาชีพการทำสวนลำไยในชุมชนโป่งน้ำร้อน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านโป่งน้ำร้อน อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี มีวิธีการดำเนินงาน 5 ขั้นตอน คือ 1. การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน 2. การสร้างหลักสูตร 3. การประเมินหลักสูตรก่อนนำไปใช้ 4. การนำหลักสูตรไปทดลองใช้ 5. การปรับปรุงแก้ไขหลักสูตร กลุ่มตัวอย่างในการทดลองใช้หลักสูตร คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/1 ปีการศึกษา 2552 โรงเรียนบ้านโป่งน้ำร้อน อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี จำนวน 25 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ประเมินหลักสูตรโดยวิธี Puissance Measure (P.M.) เพื่อหาคุณภาพของหลักสูตรก่อนนำไปทดลองใช้โดยผู้วิจัยเป็นผู้สอนเอง ใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและแบบวัดเจตคติ ดำเนินการวิจัยโดยใช้แบบแผนการวิจัยแบบ One group – Pretest – Posttest Design การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าที (t-test)

ผลการวิจัยพบว่า

1. หลักสูตรท้องถิ่นแบบบูรณาการที่มีคุณภาพสูง หลักสูตรองค์ประกอบครบถ้วน หลักสูตรมีความเหมาะสมกับสภาพท้องถิ่นของผู้เรียนและมีประโยชน์ต่อชีวิตประจำวัน
2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังการใช้หลักสูตรท้องถิ่นสูงกว่าก่อนการใช้หลักสูตรท้องถิ่นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

* นิสิตหลักสูตรศึกษามหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

** รองศาสตราจารย์ ดร. ภาควิชาการจัดการเรียนรู้ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

*** รองศาสตราจารย์ ดร. ภาควิชาวิจัยและวิทยาประยุกต์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

3. ทักษะการปฏิบัติงานของนักเรียนผ่านเกณฑ์อยู่ในระดับดีมาก

4.เจตคติของผู้เรียนต่ออาชีพการทำสวนลำไยหลังจากการทดลองใช้หลักสูตร เจตคติหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ : การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นแบบบูรณาการ,อาชีพการทำสวนลำไย,กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี

ABSTRACT

The purpose of this research was to develop a integrated local curriculum on occupations and technology subjects, “Longan gardener in pongnamron community” for Matthayomsuksa 1 students of banpongnamron school. The research procedure was divided into 5 phases: 1) background information study 2) curriculum development 3) evaluation before implementation 4) curriculum implementation 5) curriculum revision

The samples used in this testing curriculum were the students in 1 classroom,25 students in the second semester of the 2009 academic year of banpongnamron school. They were selected through cluster sampling. The curriculum was modified and evaluated through Puissance Measure (P.M) model in order to identify its value before being tried out by the researcher. The achievement test was used to compare pretest posttest scores and the observation form of working practice skill was used to indicate the quality of the learners. The one-Group-Pretest-Posttest Design was adopted in the experiment. Statistical Techniques used in this study were mean, standard deviation and t-test

The results of the research were as follows:

1.The local curriculum integrated was high-quality .The component of the curriculum were completed It was found that the curriculum was suitable conditions for learners and useful and in daily life.

2.The experiment indicated that the students achievement in the posttest was higher than in the pretest with statistical significance at the .01 level.

3.The work – performance skill of the students passed the criterion at a very high level

4.The student attitude toward the LOGAN GARDENER were higher with statistical at the .01 level

Keyword : The development of the integrated local curriculum, The Work-oriented and technology subject, Longan gardener

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันเทคโนโลยีและวิชาการต่าง ๆ ได้เปลี่ยนแปลงและพัฒนาไปอย่างรวดเร็วและก้าวไกลเป็นอย่างมาก การพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้าต้องอาศัยวิทยาการและเทคโนโลยีต่างๆ ซึ่งต้องอาศัยองค์ประกอบหลายอย่างมาประกอบกัน องค์ประกอบที่สำคัญมากที่สุดคือ ทรัพยากรมนุษย์เป็นปัจจัยสำคัญที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปสู่แนวทางที่ดีขึ้นหรือเลวลงได้ เป็นผู้วางแผนให้สังคม ดังนั้นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณภาพ สามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขจึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งซึ่งส่วนหนึ่งคือการศึกษา ความสามารถและทักษะในวิชาสาขาอาชีพต่างๆ แนวทางหนึ่งของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีความสามารถคือ การจัดการศึกษาด้านอาชีพให้แก่เยาวชนของชาติในระดับต่าง ๆ (กรมวิชาการ, 2546, บทนำ) ซึ่งสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติทุกฉบับที่เน้นการพัฒนาคุณภาพของมนุษย์ โดยมีวัตถุประสงค์เกี่ยวกับการศึกษาด้านอาชีพว่า จะมุ่งจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพของพลเมืองให้มีความสุขและทักษะในการประกอบอาชีพ สามารถพึ่งตนเองและดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข พร้อมทั้งกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการศึกษาเพื่ออาชีพ เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน ตลอดจนส่งเสริมการจัดการศึกษาเพื่ออาชีพในทุกระดับและทุกประเภทเพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถที่จะเป็นผู้ประกอบการได้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545, หน้า 69-70)

ปัจจุบันมีการส่งเสริมให้ท้องถิ่นพัฒนาหลักสูตรเปิดโอกาสให้ท้องถิ่นสามารถดำเนินการจัดการศึกษาให้เหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมท้องถิ่น ทั้งนี้เพื่อให้ผู้เรียน รู้ชีวิตจริงตนเอง โดยการเรียนรู้สภาพเศรษฐกิจ สังคม ตลอดจนสามารถพัฒนาตนเอง พัฒนาอาชีพ พัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของตนเอง ครอบครัวและท้องถิ่นได้ รวมทั้งจัดให้

ผู้เรียนรู้จักท้องถิ่นของตนเอง เกิดความรักความผูกพันท้องถิ่น ได้เรียนรู้สิ่งที่มีคุณค่า มีความหมายต่อชีวิตเพื่อเชื่อมโยงสิ่งที่อยู่ใกล้ตัวไปสู่สิ่งที่ไกลตัวอย่างเป็นรูปธรรม เห็นความสำคัญของการอนุรักษ์และพัฒนาภูมิปัญญาวัฒนธรรม ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่น มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น รู้และเข้าใจวิธีการค้นหาแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายจากกรลงมือปฏิบัติจริงส่งผลให้เกิดการพัฒนาตนเองสู่การเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2542, หน้า 12-13)

ในการจัดการเรียนการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยีจึง มุ่งพัฒนาผู้เรียนแบบองค์รวมเพื่อให้เป็นคนดี มีความรู้ ความสามารถ โดยมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ดังนี้ มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำรงชีวิตและครอบครัว การอาชีพ การออกแบบ เทคโนโลยีสารสนเทศ และเทคโนโลยีเพื่อการงานและอาชีพ มีทักษะในการทำงาน การประกอบอาชีพ การจัดการ การแสวงหาความรู้ เลือกใช้เทคโนโลยีและเทคโนโลยีเพื่อการงาน สามารถทำงานอย่างมีกลยุทธ์ สร้างและพัฒนาผลิตภัณฑ์หรือวิธีการใหม่ มีความรับผิดชอบ ซื่อสัตย์ ขยัน อดทน รักการทำงาน ประหยัด อดออม ตรงต่อเวลา เอื้อเฟื้อ เสียสละ และมีวินัยในการทำงาน เห็นคุณค่า ความสำคัญของงาน และอาชีพ ตระหนักถึงความสำคัญของสารสนเทศ การอนุรักษ์ทรัพยากร ธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และพลังงาน (กรมวิชาการ, 2546, หน้า 11)

ซึ่งจากการที่โรงเรียนบ้านโป่งน้ำร้อนตั้งอยู่ในตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรีมีลักษณะภูมิเทศและภูมิอากาศที่เหมาะสมในการประกอบอาชีพเกษตรกรรมโดยเฉพาะอาชีพการทำสวนลำไย ซึ่งสามารถปลูกและได้ผลผลิตคุณภาพในลักษณะภูมิอากาศที่เหมือนภาคเหนือ และนอกจากนี้ยังสามารถทำให้ผลผลิตออกนอกฤดูฤดูกาล ทำให้ผลผลิตราคาดีและมีคุณภาพ ผู้ปกครองส่วนใหญ่จึงประกอบอาชีพการทำ

สวนลำไย โดยนักเรียนได้ใช้เวลาว่างจากการเรียนในการช่วยเหลือครอบครัว แต่นักเรียนขาดทักษะและพื้นฐานในการประกอบอาชีพ ทำให้เกิดปัญหาในเรื่องที่นักเรียนขาดแรงจูงใจที่จะช่วยเหลือครอบครัวในการประกอบอาชีพ

จากปัญหาดังกล่าวผู้วิจัยจึงต้องการให้นักเรียนมีความรู้พื้นฐานในการประกอบอาชีพการทำสวนลำไย ซึ่งเป็นอาชีพหลักของครอบครัวเพื่อให้นักเรียนสามารถช่วยเหลือผู้ปกครองในการประกอบอาชีพในการช่วยเหลือตนเองและพึ่งพาตนเองได้ สร้างรายได้ช่วยเหลือครอบครัวและส่งเสริมอาชีพของครอบครัว อีกทั้งยังสอดคล้องกับสังคมในปัจจุบัน สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น ดังกล่าวมาข้างต้นแล้ว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่อง อาชีพการทำสวนลำไยในชุมชนโป่งน้ำร้อน สอดคล้องที่ตัวชี้วัดของกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี สาระที่ 4 การอาชีพ ระบุว่าเมื่อผู้เรียนได้รับการจัดการเรียนรู้แล้วนักเรียนจะสามารถ 1.อธิบายแนวทางการเลือกอาชีพ 2. มีเจตคติที่ดีในการประกอบอาชีพ 3. เห็นความสำคัญในการสร้างอาชีพ ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ซึ่งจะ เป็นความรู้พื้นฐานให้กับนักเรียนและนักเรียนสามารถต่อยอดความรู้ในระดับชั้นที่สูงขึ้นไปอีกทั้งยังเป็นการเป็นการนำทรัพยากรมาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ตลอดจนเป็นการให้นักเรียนได้เรียนรู้กับพื้นฐานอาชีพในท้องถิ่นของตน มีทักษะในการทำงาน การประกอบอาชีพเพื่อช่วยเหลือครอบครัวเมื่อนักเรียนจบการศึกษาหรือในการศึกษาระดับสูงต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นบูรณาการ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่อง อาชีพการทำสวนลำไยในชุมชนโป่งน้ำร้อน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านโป่งน้ำร้อน

2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนการใช้หลักสูตรและหลังการใช้หลักสูตร

3. เพื่อศึกษาทักษะการปฏิบัติงานที่เกิดขึ้นจากการจัดการเรียนการสอนโดยการใช้หลักสูตรท้องถิ่นแบบบูรณาการ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่อง อาชีพการทำสวนลำไยในชุมชนโป่งน้ำร้อน

4. เพื่อเปรียบเทียบเจตคติของนักเรียนต่ออาชีพการทำสวนลำไย หลังจากการจัดการเรียนรู้หลักสูตรท้องถิ่นแบบบูรณาการ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่อง อาชีพการทำสวนลำไยในชุมชนโป่งน้ำร้อน

สมมติฐานของการวิจัย

เพื่อนำหลักสูตรที่พัฒนาไปทดลองใช้ นักเรียนจะเป็นดังนี้

1.นักเรียนที่ได้รับการสอนตามหลักสูตรท้องถิ่นแบบบูรณาการ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่อง อาชีพการทำสวนลำไยในชุมชนโป่งน้ำร้อน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนการใช้หลักสูตร

2.นักเรียนที่ได้รับการสอนตามหลักสูตรท้องถิ่นแบบบูรณาการ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่อง อาชีพการทำสวนลำไยในชุมชนโป่งน้ำร้อน มีทักษะการปฏิบัติงานสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด

3.นักเรียนที่ได้รับการสอนตามหลักสูตรท้องถิ่นแบบบูรณาการ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่อง อาชีพการทำสวนลำไยในชุมชนโป่งน้ำร้อน มีเจตคติต่ออาชีพการทำสวนลำไยสูงกว่าก่อนการใช้หลักสูตร

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย

1. ได้หลักสูตรที่สอดคล้องกับสภาพของท้องถิ่น

2. เป็นแนวทางสำหรับการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ

3. เป็นแนวทางในการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นสำหรับครูผู้สอน ผู้บริหารการศึกษา และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการศึกษาในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น

4. เป็นแนวทางสำหรับนักเรียนในการนำความรู้ที่ได้ไปใช้ประโยชน์ในการดำรงชีวิตประจำวันอย่างแท้จริง

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

เนื้อหาส่วนที่นำมาพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เป็นเนื้อหาเรื่องอาชีพการทำสวนลำไยในกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี สาระที่ 4 งานอาชีพ ตัวชี้วัด ม.1/1 อธิบายแนวทางเลือกอาชีพ ม.1/2 มีเจตคติที่ดีต่อการประกอบอาชีพ ม. 1/3 เห็นความสำคัญของการสร้างอาชีพ เป็นหลัก บูรณาการภายในกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี

สาระที่ 1 การดำรงชีวิตและครอบครัว

ม.1/1 วิเคราะห์ขั้นตอนการทำงานตามกระบวนการทำงาน

ม.1/2 ใช้กระบวนการกลุ่มในการทำงานด้วยความเสียสละ

ม.1/3 ตัดสินใจแก้ปัญหาการทำงานอย่างมีเหตุผล

สาระที่ 3 เทคโนโลยีสารสนเทศ

ม.1/1 อธิบายหลักการงาน บทบาทและประโยชน์ของคอมพิวเตอร์

ม.1/2 ประมวลผลข้อมูลให้เป็นสารสนเทศระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้คือ

ภาษาไทย สาระที่ 2 การเขียน

ม.1/8 เขียนรายงานการศึกษา ค้นคว้า และโครงการวิทยาศาสตร์ สาระที่ 1 สิ่งมีชีวิตและกระบวนการดำรงชีวิต

ม.1/11 อธิบายกระบวนการสืบพันธุ์แบบอาศัย

เพศของพืชดอกและการสืบพันธุ์แบบไม่อาศัยเพศของพืช โดยใช้ส่วนต่าง ๆ เพื่อช่วยในการขยายพันธุ์

ม.1/13 อธิบายหลักการและผลของการใช้เทคโนโลยีชีวภาพ ในการขยายพันธุ์ ปรับปรุงพันธุ์ เพิ่มผลผลิตของพืชและนำความรู้ไปใช้ประโยชน์

สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์

ม.1/1 อธิบายความหมายและความสำคัญของ เศรษฐศาสตร์

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากรได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านโป่งน้ำร้อน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จันทบุรี เขต 2 จำนวน 2 ห้องเรียน จำนวน 50 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่างได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/1 ปีการศึกษา 2552 โรงเรียนบ้านโป่งน้ำร้อน อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี จำนวน 25 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เนื่องจากผู้วิจัยได้รับมอบหมายให้จัดการเรียนการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี

3. ระยะเวลาในการทดลอง หลักสูตรท้องถิ่นแบบบูรณาการเรื่อง อาชีพการทำสวนลำไยในชุมชนโป่งน้ำร้อน ใช้เวลาสอน 18 คาบ คาบละ 60 นาที ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552

4. กระบวนการเรียนรู้ ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้ใช้รูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ คือ รูปแบบ CIPPA Model การเรียนรู้โดยรูปแบบวงจรการเรียนรู้ 5 E (5E Learning Cycle Model) การเรียนรู้ผ่านโครงการ การจัดการเรียนรู้แบบที่เน้นการปฏิบัติ การเรียนรู้แบบร่วมมือ ซึ่งเป็นรูปแบบการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติจริง ผู้เรียนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพ เกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริง มีทักษะการแสวงหาความรู้ นำความรู้ไปใช้ในชีวิตจริงได้

ขั้นตอนในการพัฒนาหลักสูตร

การวิจัยครั้งนี้เพื่อพัฒนาหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่อง อาชีพการทำสวนลำไยในชุมชนโป่งน้ำร้อน สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านโป่งน้ำร้อน ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดในการพัฒนาหลักสูตรของทาบ (Taba, 1962 อ้างถึงใน สัจด์ อุทรานนท์, 2532, หน้า 38-43) โดยผู้วิจัยได้นำรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรของทาบ มาใช้ในขั้นตอนการสร้างหลักสูตรดังนี้

1. การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน
2. การสร้างหลักสูตร มีกิจกรรมดำเนินการ 7 ประการคือ
 - 2.1 วินิจฉัยความต้องการ
 - 2.2 การกำหนดจุดประสงค์เฉพาะ
 - 2.3 การเลือกเนื้อหา
 - 2.4 การจัดลำดับเนื้อหาสาระ
 - 2.5 การคัดเลือกประสบการณ์การเรียนรู้ โดยใช้รูปแบบการเรียนรู้ CIPPA Model การเรียนรู้โดยรูปแบบวงจรการเรียนรู้ 5 E (5E Learning Cycle Model) การเรียนรู้ผ่านโครงการจัดการเรียนรู้แบบที่เน้นการปฏิบัติ การเรียนรู้แบบร่วมมือ
 - 2.6 การจัดลำดับประสบการณ์การเรียนรู้
 - 2.7 การกำหนดแนวทางการประเมินผล
3. การประเมินหลักสูตรก่อนนำไปใช้
4. การทดลองใช้หลักสูตร
5. การปรับปรุงแก้ไขหลักสูตร

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. หลักสูตรท้องถิ่น หมายถึง รายละเอียดเนื้อหาสาระ แผนการจัดการเรียนรู้ สื่อการเรียนการสอน เอกสารความรู้ หนังสือประสบการณ์ที่จัดทำขึ้นให้สอดคล้องกับท้องถิ่น ซึ่งมีความแตกต่างกันในแต่ละท้องถิ่น ทั้งสามารถนำประสบการณ์นั้นมาพัฒนาความเป็นอยู่ในชีวิตอาชีพ และสังคมให้ดียิ่งขึ้น

2. หลักสูตรท้องถิ่นแบบบูรณาการ หมายถึง หลักสูตรเรื่อง อาชีพการทำสวนลำไยในชุมชนโป่งน้ำร้อน กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านโป่งน้ำร้อน เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถ ทักษะเจตคติที่ดีต่อการประกอบอาชีพการทำสวนลำไย โดยนำเนื้อหาสาระที่มีความหมายเกี่ยวข้องกันมาสัมพันธ์ให้เป็นเรื่องราวเดียวกันและจัดกิจกรรมการเรียนรู้เกิดการเรียนรู้ในลักษณะที่เป็นองค์รวม และสามารถนำความรู้ความเข้าใจในชีวิตประจำวัน ซึ่งผู้วิจัยได้จัดเนื้อหาสาระตามรูปแบบการบูรณาการภายในกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี และการบูรณาการระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ ดังนี้

2.1 กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยีกับการบูรณาการภายในกลุ่มสาระการเรียนรู้บูรณาการระหว่าง สาระที่ 1 การดำรงชีวิตและครอบครัว สาระที่ 3 เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารและ สาระที่ 4 งานอาชีพ

2.2 กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยีกับการบูรณาการกับกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ สาระที่ 1 สิ่งมีชีวิตกับกระบวนการดำรงชีวิต

2.3 กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยีกับการบูรณาการกับกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์

2.4 กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยีกับการบูรณาการกับกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สาระที่ 1 การอ่าน สาระที่ 2 การเขียน

3. การพัฒนาหลักสูตร หมายถึง กระบวนการจัดทำหลักสูตรตามแนวคิดในการพัฒนาหลักสูตรของ Taba ซึ่งประกอบด้วย การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน การสร้างหลักสูตร การประเมินหลักสูตรก่อนนำไปใช้ การทดลองใช้หลักสูตร และการปรับปรุงแก้ไขหลักสูตร

4. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความรู้ ความเข้าใจ ความสามารถ และทักษะทางวิชาการรวมทั้ง สมรรถภาพของสมองด้านต่าง ๆ ได้แก่ ระดับสติปัญญา การคิด การแก้ปัญหาต่าง ๆ ของนักเรียน ซึ่งแสดงให้เห็น ด้วยคะแนนที่ได้จากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียน

5. แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ข้อสอบวัดความรู้ความจำ ความเข้าใจการนำไปใช้ ใน เรื่องอาชีพการทำสวนลำไยในชุมชนโป่งน้ำร้อนเป็น ข้อสอบปรนัย แบบเลือกตอบ

6. เจตคติต่ออาชีพการทำสวนลำไย หมายถึง ความรู้สึกหรือความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อ อาชีพการ ทำสวนลำไย ซึ่งวัดได้จากแบบวัดเจตคติชนิดมาตราส่วน ประมาณค่า 5 ระดับที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

7. ทักษะการปฏิบัติงาน หมายถึง กระบวนการ ปฏิบัติงานและผลงานของนักเรียน ได้แก่ การวางแผน การทำงาน กระบวนการทำงาน การปฏิบัติงานตามขั้น ตอน คุณลักษณะที่ดีในการทำงาน ความสำเร็จของผล งาน เกณฑ์การประเมิน แบ่งออกเป็น 3 ระดับ คือ ดี พอใช้ ปรับปรุง โดยใช้แบบประเมินทักษะการปฏิบัติงาน

วิธีดำเนินการวิจัย

ให้รูปแบบการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) ซึ่งดำเนินการวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตร ท้องถิ่นแบบบูรณาการกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ และเทคโนโลยี เรื่อง อาชีพการทำสวนลำไยในชุมชน โป่งน้ำร้อน สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มี 5 ขั้นตอน คือ

ขั้นที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐานโดยดำเนินการดังนี้

1.1 สำรวจความต้องการเกี่ยวกับการพัฒนา หลักสูตรท้องถิ่นเพื่อศึกษาความต้องการเกี่ยวกับการ พัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นแบบบูรณาการ เรื่อง อาชีพการ

ทำสวนลำไยในชุมชนโป่งน้ำร้อน ของนักเรียน ครูผู้สอน กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี คณะ กรรมการสถานศึกษา และผู้บริหารโรงเรียนบ้านโป่งน้ำ ร้อน และประชาชนในชุมชน

1.2 ศึกษาเอกสารหลักสูตรแกนกลางการ ศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 หลักสูตรกลุ่มสาระ การเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี และกลุ่มสาระการ เรียนรู้ที่สามารถนำมาบูรณาการในการจัดการเรียนรู้ โดย ดูจากตัวชี้วัดของแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ คือ กลุ่ม สาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี กลุ่มสาระ การเรียนรู้วิทยาศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมและกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

1.3 ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนา หลักสูตรท้องถิ่นแบบบูรณาการจากในประเทศและต่าง ประเทศ

1.4 ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น แบบบูรณาการ ข้อมูลเกี่ยวกับลำไย และอาชีพการทำสวน ลำไย จากเอกสาร ผู้เชี่ยวชาญ นักวิชาการการเกษตร สิ่งพิมพ์ เว็บไซต์

ขั้นที่ 2 การสร้างหลักสูตร

ขั้นที่ 1 วิจัยวิจัยความต้องการ คือสำรวจสภาพ ความต้องการเกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยีแบบ บูรณาการ ด้วยการสำรวจข้อมูลจากนักเรียน 25 คน ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี 3 คน ผู้บริหารโรงเรียน 1 คน ผู้ปกครอง 25 คน คณะกรรมการสถานศึกษา 5 คน และบุคคลใน เทศบาลตำบล 5 คน โดยผู้วิจัยดำเนินการจัดทำ แบบสอบถามความคิดเห็นว่า กลุ่มตัวอย่างให้โรงเรียน จัดทำสาระของหลักสูตรท้องถิ่นบูรณาการกลุ่มสาระ การเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เพื่อส่งเสริมให้

ผู้เรียนรักมีความภาคภูมิใจในท้องถิ่นและเห็นคุณค่าในอาชีพของครอบครัว

ขั้นที่ 2 กำหนดจุดประสงค์ คือเขียนร่างจุดมุ่งหมายของหลักสูตรและจุดประสงค์การเรียนรู้โดยดำเนินการวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เพื่อใช้เป็นหลักและใช้เป็นกรอบในการจัดทำหลักสูตร จุดประสงค์การเรียนรู้ของหลักสูตรบูรณาการกำหนดเป็นจุดมุ่งหมายของหลักสูตรดังต่อไปนี้

2.1 เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ ทักษะพื้นฐานและคุณลักษณะที่ดีในการทำงาน มีนิสัยรักการทำงานและสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้

2.2 เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับลำไย ซึ่งเป็นพืชเศรษฐกิจของท้องถิ่น

2.3 เพื่อให้ผู้เรียนนำความรู้และทักษะที่ได้จากการเรียนไปประกอบอาชีพได้

2.4 เพื่อให้ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อการประกอบอาชีพ

2.5 เพื่อให้ผู้เรียนตระหนักถึงคุณค่าและความสำคัญของพืชในท้องถิ่น

ขั้นที่ 3 คัดเลือกเนื้อหาสาระคือ คัดเลือกเนื้อหาจากผลการวิเคราะห์ข้อมูลความต้องการของผู้เรียนและท้องถิ่นที่มีความเหมาะสมและมีความจำเป็นและสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรที่ตั้งไว้สอดคล้องกับตัวชี้วัดในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่นำมาบูรณาการของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในการคัดเลือกเนื้อหาสาระให้มีความสอดคล้องกับตัวชี้วัดและสอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นและชุมชนดังนี้

ประเด็นที่ 1 เป็นเนื้อหาความรู้เกี่ยวกับความสำคัญของอาชีพการทำสวนลำไยที่มีต่อชุมชนโป่งน้ำร้อน

ประเด็นที่ 2 เป็นเนื้อหาเกี่ยวกับแนวทางการประกอบอาชีพการทำสวนลำไยและการเตรียมตัวสู่การประกอบอาชีพ

ประเด็นที่ 3 เป็นเนื้อหาเกี่ยวกับการจัดการ

ผลผลิต เพื่อช่วยให้ผู้เรียนได้รู้จักการจัดการผลผลิตที่เหมาะสม เมื่อผลผลิตประสบปัญหาโรคาคตกต่ำ

ขั้นที่ 4 จัดเนื้อหาสาระ โดยการนำเนื้อหาสาระที่ได้คัดเลือกในขั้นที่ 3 มาจัดลำดับเนื้อหาสาระทำเป็นโครงสร้างเนื้อหา 3 หน่วยการเรียนรู้และอัตราเวลาเรียน 18 ชั่วโมง โดยการเชื่อมโยงบูรณาการเนื้อหาสาระภายในกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยีสาระที่ 4 เรื่องอาชีพกับกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ภาษาไทย โดยจัดทำเป็นโครงสร้างและหน่วยการเรียนรู้เรื่องอาชีพการทำสวนลำไยในชุมชนโป่งน้ำร้อน

ขั้นที่ 5 คัดเลือกประสบการณ์การเรียนรู้ที่สอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ผู้วิจัยจึงได้ใช้วิธีการเรียนรู้ที่หลากหลาย เช่น กระบวนการเรียนรู้ ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้ใช้รูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ คือ รูปแบบ CIPPA Model การเรียนรู้โดยการสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้นตอน(5E) การเรียนรู้ผ่านโครงงาน การจัดการเรียนรู้แบบที่เน้นการปฏิบัติ การเรียนรู้แบบร่วมมือ ซึ่งเป็นรูปแบบการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติจริง ผู้เรียนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพ เกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริง มีทักษะการแสวงหาความรู้ นำความรู้ไปใช้ในชีวิตจริงได้และทำให้ผู้เรียนมีลักษณะที่พึงประสงค์ ซึ่งสอดคล้องกับการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย โดยครูผู้สอนจะต้องมีความสามารถในการวิเคราะห์ผู้เรียน วิเคราะห์เนื้อหาที่จะสอน เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ร่วมเลือกแนวทางการเรียนรู้ แหล่งเรียนรู้ และการประเมินผลการเรียนรู้ของตน

ขั้นที่ 6 การจัดประสบการณ์เรียนรู้ ได้นำประสบการณ์เรียนรู้ที่ได้คัดเลือกรูปแบบการเรียนรู้อิง CIPPA Model มาจัดการเรียนรู้ในแผนที่ 2 เรื่องคุณค่าอาชีพ แผนที่ 3 เรื่อง การขยายพันธุ์ลำไยและแผนที่ 8

เรื่องการแปรรูปผลผลิต ใช้การเรียนรู้โดยการสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้นตอน(5E) ในแผนที่ 7 เรื่องการทำแผ่นพับด้วยโปรแกรม Microsoft Publisher เรื่องการจัดการผลผลิตโดยการทำโครงการ การจัดการเรียนรู้แบบที่เน้นการปฏิบัติ ในแผนที่ 4 เรื่องการเพิ่มผลผลิตลำไย แผนที่ 5 เรื่องโรคและแมลงศัตรูพืชของลำไยและแผนที่ 6 เรื่องการเร่งการออกดอกของลำไยโดยใช้สารคลอเรต การเรียนรู้ผ่านโครงการในแผนที่ 9 เพื่อให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้ ทักษะกระบวนการที่สำคัญที่จะสามารถนำไปประกอบอาชีพต่อไปในอนาคต

ขั้นที่ 7 การวัดและประเมินผล ได้กำหนดเกณฑ์การวัดผลและประเมินผลตามจุดประสงค์การเรียนรู้ และสร้างเครื่องมือในการวัดและการประเมินผลด้านความรู้ด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนครอบคลุมเนื้อหาสาระกับทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่นำมาบูรณาการการวัดและประเมินผลด้านทักษะการปฏิบัติงานโดยใช้แบบสังเกตทักษะการปฏิบัติงาน การวัดและประเมินผลเจตคติที่ดีต่อการประกอบอาชีพการทำสวนลำไยโดยใช้แบบวัดเจตคติ

จึงได้หลักสูตร (ฉบับร่าง) ขึ้นมาเพื่อนำประเมินหลักสูตรก่อนนำไปใช้กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง

ขั้นที่ 3 การประเมินหลักสูตรก่อนนำไปใช้

ใช้การประเมินหลักสูตรแบบปุยซองค์ (Puissance Measure) พบว่าหลักสูตรมีความเหมาะสมกับสภาพท้องถิ่นของผู้เรียนและมีประโยชน์ต่อชีวิตประจำวัน โดยมีค่า P.M. ทั้งฉบับเท่ากับ 13.06 เป็นการนำหลักสูตรไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 erson ตรวจสอบคุณภาพหลักสูตร ซึ่งประเมิน 3 ด้าน คือ ด้านจุดประสงค์ ด้านกิจกรรมการเรียนรู้และด้านการวัดและการประเมินผล ซึ่งแสดงว่าหลักสูตรที่มีคุณภาพสูงหรือดีมาก

ขั้นที่ 4 การทดลองใช้หลักสูตร

นำหลักสูตรบูรณาการที่สร้างแล้วไปทดลองใช้กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างคือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ของโรงเรียนบ้านโป่งน้ำร้อนจำนวน 50 คน แล้วนำไปปรับปรุง แก้ไข แล้วนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/1 โรงเรียนบ้านโป่งน้ำร้อนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี เขต 2 จำนวน 1 ห้อง นักเรียนทั้งหมด 25 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 ใช้เวลาเรียนรวม 18 ชั่วโมงใช้แบบแผนการทดลองแบบ One-group Pretest - Posttest Design โดยทดสอบนักเรียนก่อนการทดลอง (Pre - test) ด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และแบบวัดเจตคติต่ออาชีพการทำสวนลำไย หลังจากนั้นทดสอบหลังเรียน (Post - test) ด้วยแบบทดสอบฉบับเดียวกันที่ใช้ทดสอบก่อนการทดลองและ ใช้แบบวัดทักษะการปฏิบัติงาน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และความเบี่ยงเบนมาตรฐานและสถิติทดสอบค่าที (t - Test) แบบ Dependent โดยใช้โปรแกรม SPSS

ขั้นที่ 5 การปรับปรุงแก้ไขหลักสูตร

หลังจากนำหลักสูตรท้องถิ่นบูรณาการ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่อง อาชีพการทำสวนลำไยในชุมชนโป่งน้ำร้อน สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านโป่งน้ำร้อนไปทดลองใช้ สามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนให้สูงขึ้น เจตคติหลังจากการใช้หลักสูตรสูงขึ้น มีทักษะการปฏิบัติงานสูงตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด จึงเป็นหลักสูตรที่เหมาะสมกับผู้เรียน จึงนำหลักสูตรที่พัฒนาแล้วไปใช้ได้ทันที

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการพัฒนาหลักสูตร

ได้หลักสูตรท้องถิ่นแบบบูรณาการ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่อง อาชีพการทำสวนลำไยในชุมชนโป่งน้ำร้อน สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่นและความต้องการของผู้เรียน หลักสูตรที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีองค์ประกอบคือ ความเป็นมา หลักการ จุดมุ่งหมาย โครงสร้าง เนื้อหา และอัตราเวลาเรียน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สื่อและแหล่งการเรียนรู้ การวัดและการประเมินผล มีความเหมาะสมสอดคล้อง

ผลการประเมินหลักสูตรโดยผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตรโดยใช้เทคนิคการประเมินแบบปูซองค์ (Puissance Measure) ซึ่งประเมินใน 3 ด้านคือ ด้านจุดประสงค์การเรียนรู้ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านการวัดและประเมินผล มีค่า P.M. เฉลี่ยเท่ากับ 13.06 ซึ่งแปลความหมายได้ว่า หลักสูตรนี้มีคุณภาพสูงหรือดีมาก

2. ผลการทดลองใช้หลักสูตร

2.1 นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้เรียนได้เรียนรู้จากสิ่งใกล้ตัว จากการปฏิบัติจริงตามความสนใจ ความถนัด ประกอบกับมีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยผู้เรียนจัดกลุ่มเพื่อการเรียนรู้ร่วมกัน มีการมอบหมายหน้าที่รับผิดชอบงานด้านต่าง ๆ ภายในกลุ่ม มีกิจกรรมศึกษาค้นคว้า การจัดทำผลงานกลุ่ม และการลงมือปฏิบัติร่วมกัน จึงทำให้ผลการเรียนของนักเรียนก้าวหน้าขึ้น ซึ่งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนเป็นตัวบ่งชี้คุณภาพของหลักสูตรได้ จนเกิดความเข้าใจในเรื่องราวต่าง ๆ และส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ซึ่งสอดคล้องกับ พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์(2544, หน้า7) กล่าวว่า การจัดการเรียนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีแนวการที่เน้นให้ผู้เรียนสร้างความรู้ใหม่ สิ่งประดิษฐ์

ใหม่ โดยใช้กระบวนการทางปัญญา (กระบวนการคิด) กระบวนการทางสังคม (กระบวนการกลุ่ม) และให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์และมีส่วนร่วมในการเรียน สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้ โดยครูมีบทบาทเป็นผู้อำนวยความสะดวกจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้ผู้เรียนต้องจัดให้สอดคล้องกับความสนใจ ความสามารถและความถนัด เน้นการบูรณาการความรู้ในศาสตร์สาขาต่างๆ ให้หลากหลายวิธี หลากหลายแหล่งเรียนรู้ สามารถพัฒนาปัญญาอย่างหลากหลาย คือ พัฒนาหุปัญญา รวมทั้งเน้นการใช้วิธีการวัดผลอย่างหลากหลายวิธี และวิจัย วงษ์ใหญ่ (2543, หน้า20) กล่าวว่า การจัดการเรียนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นการจัดการเรียนรู้โดยการให้อาสาผู้เรียนได้ค้นพบความรู้เองโดยมีส่วนร่วมในการสร้างผลผลิตที่มีความหมายแก่ตนเอง สิ่งที่ตนเองชอบ และสนใจ

2.2 ผลการศึกษาทักษะการปฏิบัติงาน นักเรียนร้อยละ 80 มีผลการประเมินอยู่ในระดับดีมาก ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการสอนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ที่ได้ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญแล้ว แบบประเมินทักษะและกระบวนการทำงานของผู้เรียนได้รับการประเมินว่าเหมาะสมต่อการประเมินผู้เรียนในระดับนี้ และสืบเนื่องมาจากแนวการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรนั้นมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ คือให้ผู้เรียนได้ใช้พฤติกรรมการเรียนรู้ ได้ลงมือทำและฝึกปฏิบัติจริงด้วยตนเอง ได้ใช้ความคิด ความจินตนาการ ความคิดสร้างสรรค์ และความสามารถของตนเองในการสร้างผลงานกาน่าเสนอผลงานต่อผู้อื่น จัดการเรียนรู้โดยเน้นกระบวนการกลุ่มด้วย วิธีการศึกษา สังเกต การสาธิต การได้เรียนรู้จากประสบการณ์ตรงจากสื่อของจริง แหล่งเรียนรู้จริง โดยให้ผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ เกษตรกรอาชีพ ปลูกลำไยเข้ามามีส่วนร่วมให้ความรู้กับผู้เรียน ซึ่งเป็นผลให้ผู้เรียนเกิดทักษะในการทำงานอยู่ในระดับดีมาก ซึ่งสอดคล้องกับ กรมวิชาการ (2546, หน้า 11) ว่ากลุ่มการงานอาชีพและเทคโนโลยี มุ่งพัฒนาผู้เรียนแบบองค์รวมเพื่อให้

เป็นคนดีมีความรู้ความสามารถ โดยมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ คือ มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำรงชีวิตและครอบครัว การงานอาชีพเทคโนโลยีสารสนเทศและเทคโนโลยีเพื่อการทำงานและอาชีพ มีทักษะการทำงาน การประกอบอาชีพ การจัดการ การแสวงหาความรู้ เลือกใช้เทคโนโลยีและเทคโนโลยีสารสนเทศในการทำงาน เช่น นักเรียนวางแผนและหาข้อมูลเกี่ยวกับการเตรียมการจัดการผลผลิต จากข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต ข้อมูลจากสารสนเทศของสำนักงานเกษตรอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี เกี่ยวกับการปลูกพืชในท้องถิ่น จึงสามารถทำงานอย่างมีกลยุทธ์ สร้างและพัฒนาผลิตภัณฑ์หรือวิธีการใหม่ ๆ เช่น นักเรียนคิดวิธีการแปรรูปลำไยเพื่อเพิ่มมูลค่าของลำไย เป็นต้น ตลอดจนมีความรับผิดชอบ ขยัน ซื่อสัตย์ อดทน รักการทำงาน ประหยัด อดออม ตรงต่อเวลา เอื้อเฟื้อเสียสละและมีวินัยในการทำงาน เห็นคุณค่า ความสำคัญของงานและอาชีพสุจริต ตระหนักถึงความสำคัญของสารสนเทศ การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและพลังงาน และสอดคล้องกับแนวคิด ของ ทิศนา แจมมณี (2544, หน้า37) ที่กล่าวว่า การเรียนรู้ คือ การเปลี่ยนแปลง กล่าวคือ การเรียนรู้จะส่งผลต่อการปรับปรุง เปลี่ยนแปลงตนเอง ทั้งด้านเจตคติ ความรู้สึก ความคิด และการกระทำ สอดคล้องกับงานวิจัยของ วัชรินทร์ ดำรงสกุลชัย (2547) ศึกษาเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรบูรณาการสาระดนตรีนาฏศิลป์และอาชีพในท้องถิ่นเรื่อง ระบายกริดยาง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของอำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง ซึ่งผลการทดลองใช้หลักสูตรพบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทักษะการแสดงดนตรีและนาฏศิลป์ไทย และเจตคติต่อดนตรีและนาฏศิลป์ไทยหลังเรียน สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.3 การทดลองใช้หลักสูตรส่งผลให้การวัดเจตคติต่ออาชีพการทำสวนลำไย พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนหลักสูตรท้องถิ่นแบบบูรณาการ

เรื่อง อาชีพการทำสวนลำไยในชุมชนโป่งน้ำร้อน มีเจตคติที่ดีต่อหลักสูตรอยู่ในเกณฑ์ระดับมากที่สุด ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะหลักสูตรที่มีผู้วิจัยพัฒนาขึ้นเป็นหลักสูตรที่มีผู้วิจัยพัฒนาขึ้นเป็นหลักสูตรที่ทำให้ผู้เรียนสนใจในการเรียนรู้ และการเรียนรู้ด้วยตั้งใจ เห็นคุณค่าของสิ่งที่เรียนรู้ได้เป็นอย่างดี ซึ่งหลักสูตรท้องถิ่นแบบบูรณาการ เรื่อง อาชีพการทำสวนลำไยในชุมชนโป่งน้ำร้อน ประกอบด้วย สาระการเรียนรู้ของการอาชีพการเกษตร ที่มีกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ กิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย สื่อและแหล่งเรียนรู้ที่จริงและมีในท้องถิ่น มีกิจกรรมวัดและประเมินผลตามสภาพจริงและเหมาะสมกับความสามารถของผู้เรียน มีความเกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของผู้เรียน สร้างประสบการณ์ตรงให้กับผู้เรียนอย่างเป็นระบบ ทำให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าและมีเจตคติที่ดี ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดในการพัฒนาจิตพิสัยของบลูม (Bloom, 1956 อ้างถึงใน ทิศนา แจมมณี, 2545, หน้า 235) ที่กล่าวว่า การพัฒนาด้านเจตคติหรือความรู้สึกนั้น และเกิดเจตคติที่ดีต่อค่านิยมนั้น และสอดคล้องกับแนวคิดในการจัดการเรียนรู้ของ รุ่ง แก้วแดง (2540, หน้า 90-117 อ้างถึงใน ทิศนา แจมมณี, 2545, หน้า 183) ที่กล่าวว่า การเรียนที่สร้างความเครียดและความทุกข์ให้กับผู้เรียนนั้น ทำให้ผู้เรียนมีเจตคติที่ไม่ดีต่อการเรียนรู้ ดังนั้นจึงควรมีการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนด้วยความสนใจ มีความสุข และสนุกกับการเรียนรู้ที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ประสิทธิ์ ศรีเดช (2544) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เพลงพื้นบ้าน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาในจังหวัดระยองและเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องผลการวิจัยพบว่าหลักสูตรท้องถิ่น เพลงพื้นบ้านสำหรับนักเรียนประถมศึกษา ในจังหวัดระยอง มีความเหมาะสมที่จะนำไปใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอน เนื่องจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการทดลองใช้หลักสูตรท้องถิ่น เพลงพื้นบ้านสูงกว่าการ

ทดลองใช้หลักสูตรท้องถิ่นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เจตคติที่มีต่อเพลงพื้นบ้านหลังการทดลองใช้หลักสูตรท้องถิ่นเพลงพื้นบ้านสูงกว่าก่อนการทดลองใช้หลักสูตรท้องถิ่นอย่างมีนัยสำคัญที่ ระดับ .01 ทักษะการร้องเพลงพื้นบ้านหลังการทดลองใช้หลักสูตรท้องถิ่น เพลงพื้นบ้านสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด ไว้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากผลการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น หลักสูตรท้องถิ่นแบบบูรณาการ เรื่อง อาชีพการทำสวนลำไยในชุมชนโป่งน้ำร้อน มีคุณภาพสูงหรือดีมาก มีความสอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่นและผู้เรียน หลังจากนำไปทดลองใช้ พบว่า หลักสูตรที่สร้างขึ้น มีหลักการจุดมุ่งหมาย โครงสร้างเนื้อหา อัตราเวลาเรียน สื่อ แหล่งเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลมีความสอดคล้องกัน ทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจ ในเรื่องพืชเศรษฐกิจประจำท้องถิ่น และอาชีพของคนในชุมชนคืออาชีพการทำสวนลำไย มีทักษะการปฏิบัติงานดีมาก และมีเจตคติที่ดีต่อหลักสูตรท้องถิ่น ตลอดจนเกิดความรัก ความภาคภูมิใจในอาชีพของท้องถิ่น และสามารถนำความรู้ที่ได้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำหลักสูตรไปใช้

1. ครูผู้สอนสามารถนำหลักสูตรบูรณาการ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่อง อาชีพการทำสวนลำไยในชุมชนโป่งน้ำร้อน สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1โรงเรียน บ้านโป่งน้ำร้อน ไปปรับใช้ให้เหมาะสมกับความต้องการของท้องถิ่นและบริบทของแต่ละท้องถิ่น

2. การสร้างหลักสูตรท้องถิ่นในโรงเรียนควรศึกษาความต้องการของท้องถิ่นนั้น ๆ เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของโรงเรียนและท้องถิ่น

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการสร้างหรือพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ในสาระอื่นและระดับชั้นอื่น ๆ โดยใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นที่หลากหลาย เช่น เงานะ มังคุด สละ กระจวานหรือพืชอื่น ๆ ที่มีอยู่ในชุมชน เป็นต้น

2. ควรมีการทำวิจัย การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น โดยเน้นกิจกรรมการเรียนรู้ที่ใช้รูปแบบการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับเนื้อหา ตามหลักสูตรที่พัฒนาขึ้น เช่น กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- กรมวิชาการ.(2542). *ภูมิปัญญาท้องถิ่นกับการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์
คุรุสภาลาดพร้าว
- กาญจนา คุณารักษ์. (2543). *พื้นฐานการพัฒนาหลักสูตร เล่ม 1*. นครปฐม: ภาควิชาหลักสูตรและการสอน
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์.
- โครงการปรับปรุงหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2551).
หลักสูตรแกนกลางพุทธศักราช 2551.วันที่ค้นข้อมูล 18 ตุลาคม 2551. เข้าถึงได้จาก <http://academic.obec.go.th/curriculum44>
- ฉันท ชาติทอง.(2550). *การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น*. นครปฐม: เพชรเกษมการพิมพ์.
- ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงศ์. (2539). *การพัฒนาหลักสูตร หลักการและแนวปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ออลีน เพรส.
- ดวงกมล ไตรวิจิตรคุณ. (2542). *เครื่องมือวัดพฤติกรรมด้านจิตพิสัยในเอกสารประกอบการสอนวิชา การประเมิน
ผลการเรียนการสอน บทที่ 8*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ทิตนา เขมมณี. (254). *ศาสตร์การสอน (พิมพ์ครั้งที่3)*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธำรง บัวศรี(2542). *ทฤษฎีหลักสูตร: การออกแบบและการพัฒนา (พิมพ์ครั้งที่ 2)*. กรุงเทพฯ: ธนัชการพิมพ์.
- บุญชม ศรีสะอาดและบุญส่ง นิลแก้ว. (2535, กรกฎาคม). *การอ้างอิงประชากรเมื่อใช้เครื่องมือแบบมาตรฐาน
ประมาณค่ากับกลุ่มตัวอย่าง*. วารสารการวัดผลประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
มหาสารคาม, 3(1), 22-55
- พัชนี พงศ์สุภา. (2544). *การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง งานใบตอง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่
ที่ 5*. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน, บัณฑิตวิทยาลัย,
มหาวิทยาลัยบูรพา.
- พิมพ์พันธ์ เดชะกุปต์.(2544). *การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ: แนวคิด วิธีและเทคนิคการสอน 1*. กรุงเทพฯ:
เดอะมาสเตอร์กรุ๊ป แมเนจเม้นท์.
- ภิญโญ สาร. (2526). *หลักการบริหารการศึกษา*. กรุงเทพฯ: องค์การค้ำของคุรุสภา.
- รุจิร ภู่อาระ. (2545). *การพัฒนาหลักสูตร: ตามแนวปฏิรูปการศึกษา*. กรุงเทพฯ: สามัคคีสาร.
- ลัดดาวัลย์ มีทอง. (2548). *การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง ภูมิปัญญาท้องถิ่นในจังหวัดนครศรีธรรมราช สำหรับ
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4*. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน,
บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วัฒนาพร ระวังทุกข์. (2542). *แผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง*. กรุงเทพฯ: แอล พี เพรส.
- วิชัย ดิสสระ. (2535). *การพัฒนาหลักสูตรและการสอน* กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- วิชัย ประสิทธิ์วุฒิเวชช์. (2542). *การพัฒนาหลักสูตรสานต่อที่ท้องถิ่น*. กรุงเทพฯ: เซ็นเตอร์ดีส์คัฟเวอร์รี่.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. (2537). *กระบวนการพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอนภาคปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- สังต์ อุทรนนท์. (2544). *พื้นฐานและหลักการพัฒนาหลักสูตร (พิมพ์ครั้งที่ 3)*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มิตรสยาม

สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2538). การวัดและการประเมินผลวิชาวิทยาศาสตร์. กรุงเทพฯ: การศาสนา

_____. (2546). การจัดสาระการเรียนรู้กลุ่มวิทยาศาสตร์หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพมหานคร: สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี.

_____. (2546). คู่มือครูสาระการเรียนรู้พื้นฐานเทคโนโลยีสารสนเทศ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ช่วงชั้นที่ 2 ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. กรุงเทพฯ: กรุงเทพมหานคร.

สิริพัทธ์ เจริญโรจน์. (2546). การจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ. กรุงเทพฯ: บุ๊คพอยท์

สุนีย์ ภูพันธ์. (2546). แนวคิดพื้นฐานการสร้างและการพัฒนาหลักสูตร. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

สมิตร คุณากร. (2520). หลักสูตรและการสอน (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: ชวนชม.

สุนทร บำเรอราช. (2536). ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับหลักสูตร. ชลบุรี: ภาควิชาหลักสูตรและการสอนคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.

_____. (2543). เอกสารประกอบวิชา 40951 ทฤษฎีหลักสูตร. ชลบุรี: ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.

สำนักงานนิเทศและพัฒนามาตรฐานการศึกษา. (2545). แนวทางการวัดและการประเมินผลในชั้นเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยีตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.

_____. (2545). แนวทางการวัดและการประเมินผลในชั้นเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.

_____. (2545). แนวทางการวัดและการประเมินผลในชั้นเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.

_____. (2545). แนวทางการวัดและการประเมินผลในชั้นเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.